

PENTTI SAARIKOSKI

Turkuban jártam egyszer

Turkuban jártam egyszer, valamelyik télen s az Auroki jegén
 egy kettétört kerékpár csillogott,
 egész nap boldog voltam mégis,
 mindenki, aki ellenem volt, velem volt újra.
 Az erkélyeken ruhákat szellőztettek
 s az érsekné arról csacsogott hosszan,
 hogy unalmas ilyen nagy palotákban lakni, az érsek
 meg arról, hogy nemsokára megvadult fiatalok rohannak be
 [az ajtón
 és elhurcolnak engem,
 sajtos kekszet majszolgattunk ott mohón
 s az érsekné
 sajátsütésű puffancsait.
 Ide most egy hasonlat illenék a derült égbolttól
 búcsúzó felhőkről,
 hisz ekkor búcsúztam el ünnepélyesen én is Arisztotelész
 Poétikájától
 és tértem vissza Hérakleitoszhoz ismét,
 bóklásztam ide-oda ráérősen a téli Turkuban,
 früstök után a Püspök utcán
 önmagam voltam újra
 és Mao Ce-tung is,
 ki a Szív sziklás hegységének a csúcsára kaptat,
 hogy lába előtt láthassa a világot elterülni.
 A kapitalizmus bűvészmutatványai közben nem jutott eszembe
 semmi jó megoldás sem,
 csak boldog voltam és a városban továbbra is

Pentti Saarikoski (1937—1983) a háború utáni finn líra egyik legjelentősebb alakja. Haavikko, Nummi, Manner nemzedékével, az úgynevezett „ötvenesekkel” szemben verseiben a modern városi ember életérzéseinek ad hangot, nyelvében a helsinki városi nyelvet felhasználva. Politikailag elkötelezett, kommunista költő volt, aki azonban sohasem torzult agit.-prop. dalnokká, sőt, élete utolsó évtizedében, melyet Svédországban élt le, meglehetősen messzire távolodott a kommunista eszméktől. Prózát is írt, emellett kitűnő műfordító volt, többek közt Ginsberg verseinek, Joyce Ulyssesének, Homérosz Odüsszeiájának, Máté evangéliumának, klaszikus görög és latin költők verseinek finre fordítója.

a Vadász menyasszonyát húzatta T. Nurmela szenvedélyesen,
igen, boldog voltam,
a kereszténység Turkun át nyomult be Finnországba
s Turkun át is hagyja el egyszer.

Mindenségem, te teljes, téged
szerettelek ott is, aki szétáradsz velem minden égtáj iránt,
sőt az Eszme

fölépítetlen városrészeibe is!

Szépséged mellett elhalványul a Hold és a magasság minden csillaga.

CSOÓRI SÁNDOR fordítása

Goethe

Három férfi ballagdál át a hídon.

Három férfi, az élet minden ígézetének képviselőjében,
mert mi más az élet, mint szavak és ígék vonulása
korról-korra: jönnek a sötétségből, mennek a sötétségbe,
de áthaladva a fényen, az a pillanatuk halhatatlan,
mikor a hídon mennek, ezt kell Tágranyílt Szemmel látni
s ott kell Látó Kezekkel foglyul ejteni a szavakat.

CSOÓRI SÁNDOR fordítása

Einstein

A szavak mindenkor eltávoznak,
meg kell halnunk, hogy naponta visszahozhassuk őket az elmúlásból.
Mit segít bármily Elmélet ebben a lélekvacogásban,
magunkra húzhatjuk-e takaróul
s álmodhatjuk-e álmunkat tovább, melyben vonat suhan el velünk,
akár egy metafora. Naponkénti
halál elszakadni attól a Gondolattól, hogy nem azt
látjuk csak, amit figyelmesen nézünk; mint kő
zuhan le ilyenkor a hang, vagy mint madár
szárnyal fölfelé eltökélten.

CSOÓRI SÁNDOR fordítása

Akár a honatyák

gyülekeznek

az öbölben

a hattyúk, akár a honatyák,

járnak-kelenek, tudakolóznak, vizslatják, hogy áll a világ.

Én is téblábolok, s ugyanazt veszem észre, amit e szomorú lelkek:

elhagyott csónak
korhad a vízben,
aki használta, aki valaha evezett benne, mára már halott,
váratlanul halt meg, várható volt ugyan a halála, hiszen
egészségtelenül élt,
a hattyúk
gonosz madarak, kegyetlen madarak,
a szigetek mögé futnak a vizen
haza kellene mennem, töprengék, de most hogy ez az ember meghalt,
most hogy ez az ember meghalt, valahogy
a csónakjába kellene ültetni, hiszen e ladik az ő asszonya,
ez az ő asszonya
gondosan szurkozott csónakba kellene ültetni, abban égetni el,
alkonyatkor, hogy a füstön áttörhessen a nap
s beragyoghassa azokat, akik szerették,
e férfi csónakját nem kéne itthagyni
hogy árván korhadjon
Bárcsak leülhetnék e parti ház lépcsőjére akár egyetlen percre!

JÁVORSZKY BÉLA fordítása

Ő, kinek kő az arca

A hazudozós padján üldögéltem
Fenyőszagot árasztottak a sárló tehének
a juhok ma jöttek ki először
ebben az évben
legelésznek teszik amit kell
Minden csupa virág, küszöbünkön a nyár

virágzik az alma a cseresznye
virágzik a kökény
A hatalom áthajol embertársaink fölött
és fizet
nem igaz a történelem, csak a
propaganda az, ismétlem
s magasztalom

őt, kinek kő az arca

s ki úgy néz
hogy senki se hallgatja
Ara a magány
készpénzben fizetendő

*Csónakodat húzd ki egy sziklára, borítsd a hátára
délután üldögélj
a parti csűr lépcsőjén, nézd, hogyan vándorol
sziget sziget mögött
hogyan hagy magadra
a világ
Őt magasztalom*

*aki az árbochoz köttette magát s viasszal
tömte be evezősei fülét
a tapasztalt férfiút
ki hazatért, aztán a kérőket megölte
temetett, temetett
s kinek már kő az arca
Bolondul szökdécseltek a juhok
az első reggelen
Megmentette
a hazáját, de mitől
és minnek
és egyáltalán: szentesíti-e az eszköz a célt?
Megyek, megkérdem tőle
hiszen a kérőket mind megölte, magányos tehát
ismétlem s magasztalom
már kő az arca
A cifrállkodó este vállaira
madarak telepednek*

JÁVORSZKY BÉLA fordítása

Helsinkiben szerződést kötöttem

*Helsinkiben szerződést kötöttem a következő könyvemre
és eltűnődtem a szocializmuson.*

*Kikísértük Popescut az állomásra
aztán betértünk a piacra csukát venni.*

Ma el is készítem.

A szocializmus másfajta elvágódás mint amire én vágyom.

*Amikor egy nő a jobb meggyőződése ellenére megszólal
legjobb ha máris csomagol ha van hová mennie.*

Az elemek elszennyeződnek.

Mi nem fröccsenünk szét darabokra s nem is olvadunk bele a kőbe.

*A hatalom minden kézből kicsúszik a hatalómbitorlónak
fogalma sincs hogy mibe nyúl.*

Én viszont nem óhajtom kitérgetni nézeteimet hogy száradjanak.

SZOPORI NAGY LAJOS fordítása

Vannak dolgok

*kimentem az erdőbe, ahova
a patakon vezet át az út, át kell csak ugranod
s máris nekivághatsz a kaptatónak
a domboldalban borókabokrok néhány lucfenyő
nem kiránduló cipőben indultam, elzuhantam
arccal a mohába, zizegett kicsit
aszályos volt az idei nyarunk
Úgy mondták akár a tér kellős közepén is
csakhogy én nem lékelem meg a fejemet olyan
dolgok miatt melyekhez nincs közöm
Pedig engedélyt adott a belügyminiszter hogy akár a tér kellős közepén is
a külügyminiszter viszont figyelmeztetett:
vannak dolgok
amiket a költő a legjobb akarattal se képes fölfogni
feküdtem a földön
most is ott fekszem
áfonyázva.*

JÁVORSZKY BÉLA fordítása

Engem mindig némi fenntartással kezeltek

*Engem mindig némi fenntartással kezeltek s nem ok nélkül
tudom nagyon jól, meg is értem
hogy a társadalom nem tűrhet el akármit
de azért a kabátomon
van egy rejtett zseb a rendőr se találja meg
s benne melegítőpárna, a sitten roppant előnyös
Föl-alá sétáltam a cellában, tornagyakorlatokat végeztem, ezek versek
észt barátaim a maguk celláiban
sóhajtoztak dünnögtek töprengtek saját bajukon
Fehérre volt festve az ablak, a padló műanyag
törökülésben ültem rajta és arra gondoltam
most hát ekkora a világ
az ór kivágta az ajtót
és rám szólt
hangjában szigor
Az itt-tartózkodás alatt próbáljunk meg nem gondolkozni*

SZOPORI NAGY LAJOS fordítása